

vico ostanka (280 hl) gre na letnik 1930. Stari letniki so torej že zelo redki in vsi trije veliki vinarski okoliši niso razstavili več kakor 529 hl letnika 1930, 517 hl letnika 1929 in 463 hl letnika 1928. Edino štrigovski okoliš je še tanol 110 hl letnika 1927 in 33 hl letnika 1921. Novih vin letnika 1931 leži torej največ in sicer 6921 hl; ta vina pa so tako prvovrstna, da bodo sigurno našla svojega kupca.

V imenovanih treh vinarskih okoliših je bilo razstavljenih in dano kupcem na razpolago 3949 hl mešanega blaga, 1619 hl šipona, 1539 hl laškega rizlinga, 247 hl renskega rizlinga, 84 hl modrega burgundca, 51 hl traminca, 30 hl rulandca, 254 hl muškatega silvanca, 18 hl veltinca, 72 hl žlahtnine, 544 hl belega burgundca, 42 hl muškata in 105 hl silvanca.

Druga banovinska razstava v Ptujju dne 7. maja t. l. bo to zanimivo štatistiko glede razpoložljivih vin, po vinarskih okoliših, letnikih in sortah gotovo še izpopolnila in poglobila.

*

Kaj bomo letos novega nasadile v vrtu?

Same koristne rastline seveda. Predvsem si bomo nasadile »Novozelandsko špinačo« in sicer radi tega, ker nam daje skozi celo poletje hasek notri do pozne jeseni, ko jo opari slana. Rabi malo prostora, ker odščipavamo samo liste, katere rastlina vedno z nova poganja. Tako imamo z enkratno setvijo skozi celo leto mlado špinačo in vse bolj okusni so nje debelo-mesnati, temnozeleni listi, kakor blede tanki navadne špinače.

Le malo kje je videti novozelandsko špinačo v naših kmetskih vrtovih. Ali gospodinja, ki se enkrat prepriča o nje koristnosti in finem okusu, je ne bo hotela pogrešati v svojem vrtu.

Res, da seme počasi kali in je prve sadike težko vzgojiti, če je setev kasna.

DEKLE, NE LE PUŠELJC,

če hočeš, da bo fant ostal pri vojakiš pošten, kupi mu knjigo

»Moj tovariš«,

nabožna knjiga za fante vojake. Cena 16 Din, z zlato obrezo 20 D. Zastonj dobiš poleg knjigo

»Domoljubni pevec«,

Pošlji naročilo Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Potrpljenja je treba tukaj in predvsem pravočasno setev.

Najuspešnejša je jesenska setev meseca oktobra ali novembra. V dokaj solnčni legi prelopatimo gredico ter jo dobro pognojimo. Po sredini gredice potaknemo v razdalji 2 pedi po 2 do 3 semena. Seme kali zelo počasi. Šele majnika, morda šele začekom junija, bodo pribodle rastlinice na dan.

Sicer pa lahko sejemo tudi spomladi, začetkom marca. V majhne cvetlične lončke pripravimo močno a peščeno zemljo. V vsak lonček potaknemo 3—5 semenskih zrn ter postavimo na gorko, n. pr. na solnčno okno v topli sobi. Pridno zalivamo izključno samo z mlačno vodo. Tako na gorkem kali sicer zelo trdolupinasta semena dokaj kmalu tako, da dobimo koncem aprila do srede majnika že precej močne sadike. Ko se nam ni več bati mraza, presadimo te sadike z vso zemljo iz lončkov vred na prosto v že pripravljeno močno gnojeno zemljo v razdalji 2 do 3 pedi. Sadike presajene brez zemlje, v kateri so zrasle, se največkrat ne primejo. Zalivamo s prestano vodo. Ko so rastline že trdne, prerahljamo in oplejemo gredico. Pozneje pa bohotno zelenje itak vsak plevel zamori.

Da zemlja ne ostane do tedaj, ko se špinača razraste, neizrabljena, sejemo zgodaj spomladi na gredico, kjer smo potaknili že v jeseni špinačno seme, mesečno redkvico ali flance. Gredico, kamor hočemo posaditi spomladi sadike, pa obsejemo istotako z mesečno red-

kvico, ali pa nasadimo krog in krog rane kolerabice. Seveda bomo pazili, da špinačnih rastlin z redkvico vred ne popukamo oziroma ne populimo s flancami. Predno se špinača razraste, smo že vso redkvico populili in flance presadili.

Ta špinača ima debele, sočnate liste, katere odščipavamo in pripravimo kakor drugo špinačo. Poganjke odrežemo, čeravno potrebno, na dobro ped od štora. Tako imamo celo poletje tja do prve slane vedno svežo špinačo.

Ko jo opari v jeseni slana, pustimo rastlino mirno na svojem mestu. Po zimi ali zgodaj spomladi prelopatimo in gnojimo gredico, poravnamo zemljo in posejemo z redkvico. Če rastline nismo preveč obrezovali, bo več ko preveč semen v zemlji. Ko se prikažejo sadike in dorastejo, jih po potrebi premestimo bolj v sredino gredice, slabotnejše pa izrujemo.

Na ta način držimo špinačo 6—8 let na istem mestu.

Race

zahtevajo topel hlev in dovolj stelje. Ker spijo na tleh, ni treba, da je hlev visok, pač pa naj bo zračen in prostoren 1 m² za 4—5 rac. Kurnica ni pravi prostor za race, ker so tla navadno slabo nastlana, umazana in pada od zgoraj dol nesnaga po spodaj ležečih živalih.

Ker nesejo račke po noči ali zelo zgodaj zjutraj, največkrat kar sredi hleva brez vsakega gnezda, jih ni spustiti zgodaj na prosto, da ne trosijo jajc zunaj naokoli, kjer grede v zgubo. Kdo bo letal za racami in iskal jajca po travnikih ob potoku! Race naj ostanejo do 8. ali 9. ure v hlevu, da ostanejo jajca doma in ima gospodinja korist od svojih živali.

Na 3 do 4 race računamo 1 racmana. Jajca dve leti starih rac, katere vodi 1 leto star racman, so najboljše za valjenje. Stare race so tu in tam dobre valilke. V obče pa domača rasa nič kaj rada ne vali, ker nima prilike, živeti ta-

vati davkov in niso našli pri njem ničesar, kar bi mu bili zarubili. Ne samo to, da ni sam odrajal, kar bi bil moral, še kmete je šuntal proti gosposki. Bil je pravi puntar nekaj let pred izbruhom kmečke vstaje. Odslovljenega Feistricerja, ki se je bil zatekel na Ogrsko, je nasledil šele leta 1595 vikar Gašper Demitrovič. Torej tudi duhovnika ni bilo, da bi bil poskrbel za krščanski pokop pobitih kmetov in vojakov. Vrane ter krokerji so opravljali skozi dva meseca posel pokopačev. Celi oblaki teh neprijaznih ptic so se pödili po ravni med Št. Petrom ter Sotlo, kjer so se mastili med hrapavo zapotegnjenim krakanjem, dokler niso preostale le še bele kosti in ni bilo razločiti kdo je bil puntar in kdo od graščakov plačani Kajn stare pravde.

Dne 9. februarja je bila poražena Gubčeva kmečka armada pri Stubici. Zmagovalci so se maščevali z nepopisno krutostjo nad še pri življenju preostalo kmečko rajo.

Od kmetov obglavljenega oskrbnika na Cesargradu ni nasledil dolgo časa nikdo. Cesargrad je bil pozidan na dobro zavarovani višini

ter nekaj tednov v kmečkih rokah. Strahopetna gospoda se je bala baš na tej naravno utrjeni točki puntarske zasede. Od pobite kmečke vojske so bile pri Št. Petru le še obrane kosti, ko se je upal na ogled bojnega polja novi cesargrajski oskrbnik.

Na spomlad leta 1573, ko je bilo treba proratit obsovelsko polje in zaupati seme brazdam, so se podali kunšperški tržani in šentpeterski kmetje do koščtenih preostankov vojnih žrtev. Celi teden so zbirali po pašnikih ter njivah kosti, jih nalagali na vozove in jih odvažali na kup za obzidje krog podružne cerkve sv. Jakoba v Kunšpergu. Pod gradom Kunšperg je bil v dobi naše povesti na ravni nekak trg istega imena. Na sredi naselbine je stala z obzidjem obdana cerkev sv. Jakoba, ki je propadla dobrih sto let za tem. Cesar Jožef II. jo je zaprl in je bila kmalu podrta do tal. Danes je samo še videti sledove zidu, ki je obdajal svetišče.

Za cerkvenim zidom so izkopali globok skrupen grob. V njega so znosili kosti, jih zagrebli in skrili z njim pod črno zemljo zadnje ostanke

moskovski učenjaki so dognali, da je kit ležal že več milijonov let v svojem ledenem grobu.

Najvišja stavba na svetu.

V Newjorku so zgradili nov nebotalnik, ki je visok 380 m in je najvišja stavba na cellem svetu. Nebotalnik ima 102 nadstropja. Venčata ga zvezdna opazovalnica in stolp za pristajanje zrakovplovov. Ta nebotalnik sprajme 25 tisoč prebivalcev. V 23. nadstropju nebotalnika se zbirajo najodličnejše osebnosti gospodarskih krogov. Moderni babilonski stolp, katerega je zgradil človek.

ko, kakor to zahteva njena narava. Raca je pač vodna ptica. Gnezdo si napravi na skritih mestih v gostem grmičevju kraj potoka ali vode. Tukaj vali. — Mnogokrat začne že valiti, ko je nanesla komaj 5 ali 6 jajc. Vali pa 26 do 28 dni.

Raco, ki vali zunaj na prostem, premestiti z gnezdov v hlev, pa ne kaže, ker potem takoj preneha z valjenjem.

Najsigurnejše je, da se podložijo račja jajca koklji (do 9 jajc) ali pa puri (do 15 jajc). Ker pa potrebujejo račja jaca vlažno toploto, jih je treba vsaki dan poškropiti z mlačno vodo!

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na trg v soboto dne 12. marca 1932 so pripeljali špeharji 150 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—12 Din, slanina po 10—11. Kmetje so pripeljali 1 voz sena po 95 Din, 3 voze krompirja 1.50—1.75, 26 vreč čebule po 6 (česen 14—16), zeljna glava 3—5. Ječmen 1.50—1.75, oves 1.25—1.50, kuruza 1.50, proso 1.50, ajda 1.50, ajdovo pšeno 3.50—4, fižol 1.75—3. Kokoš 25—35, puran 50—70. Celi orehi 4.50—6, luščeni 17—18. Hren 12—16, kartijola 10, ohrovt 5. Kislo zelje 3—4, repa 2, radič 12—14, jabolka 3.50—7. Mleko 2—3, smetana 10—12, surovo maslo 24—32, jajca 0.60—1, med 14—20, suhe slive 8—12 Din.

Mariborski živinski sejem dne 8. marca 1932. Prignanih je bilo 14 konj, 13 bikov, 240 volov, 313 krav in 9 telet, skupaj 589 komadov. Pevprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 4.25 do 5 Din, poldebili voli od 3 do 3.75 Din, plemenski voli od 2.50 do 3.50 Din, biki za klanje od 2.50 do 4 Din, klavne krave debele od 2.25 do 3.75 Din, plemenske krave od 2.50 do 2.75 Din, krave za klobasarje od 1.25 do 2 D, molzne krave od 2.50 do 3 Din, mlada živina od 3.25 do 4.50 Din, teleta od 4 do 5 Din. Prodanih je bilo 237 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 10 do 12 Din, II. vrste 8 do 10 Din, meso od bikov, krav in telic 4 do 6 Din,

telečje meso I. vrste 12 do 14 Din, II. vrste 6 do 8 Din, svinjsko meso sveže 8 do 14 Din.

*

Sv. Benedikt v Slov. goricah. V nedeljo dne 28. februarja so imeli člani fantovskih odsekov tukaj svoj tečaj. Bilo jih je 34, med njimi poleg domačih še fantje iz Marije Snežne, Sv. Ane, Sv. Antona, Sv. Trojice in iz Negove. Spoznali so lepote športnih vaj, prejeli navodila za svojo organizacijo ter predelali 34 vprašanj za pomladanske tekme. Bilo jih je kaj veselo videti, s kolikim zanimanjem so sledili predavateljem. Naj rastejo in napredujejo po vseh župnijah važni fantovski odseki naših prosvetnih društev!

Sv. Benedikt v Slov. goricah. »Sultanove hčerke« in »Dobrega vrtnarja« še niste videli. Na velikonočni pondeljek dne 28. marca ob treh popoldne nastopita v Društvenem domu pri Sv. Benediktu. Lepa, mlada princezinja išče svojega ženina in ga končno najde — kralja, Dobrega vrtnarja. Domačini in sosedje, pridite, ne bo vam žal!

Sv. Marjeta niže Ptuja. Fantovski odsek pri Sv. Marjeti niže Ptuja priredi na svoj mladinski praznik na Jožefovo popoldne po večernicah v Slomškovem domu prosvetno akademijo s pestrim sporedom. Ker pri Sv. Marjeti že dalje časa ni bilo nobene prireditve, upamo in vas uljudno vabimo, da nas obiščete v obilnem številu, posebno mladina Bog živi!

Ljutomer. V soboto, na praznik sv. Jožefa, praznuje naša fantovska Marijanska kongregacija obletnico svoje ustanovitve. Zato bomo skupno s Prosvetnim društvom ta dan slovesno praznovali. Pri večernicah bo sprejem novih članov in obnovitev posvečenja, popoldne po večernicah pa priredi fantovska Marijanska kongregacija v dvoranah Katoliškega doma slavnostni sestanek s petjem, govorom, deklamacijami in živo sliko. Na programu je tudi lepo sklopično predavanje »Cerkev in

delo«, kar bo gotovo vse zanimalo. Vabimo vse naše fante in tudi može, da se tega sestanka udeležijo!

Ljutomer. Naše Prosvetno društvo priredi prihodnjo nedeljo dne 20. marca na odru Katoliškega doma veliko rimsko igro »V tem znamenju boš zmagala«. Vsebina igre je zgodovinska. Prikazuje zmago Konstantina Velikega nad Maksencijem, preganjanje kristjanov, Konstantinovo spreobrnitev, najdenje Kristusovega križa po cesarici Heleni itd. itd. Vsebina igre je verska, resna in primerna za postni čas. Predstava se prične ob pol štirih popoldne. Pridite pogledat!

Sv. Bolfenk pri Središču. Dramatični odsek Katoliškega prosvetnega društva pri Sv. Bolfenku vprizori v dneh 19. in 20. marca t. l. v bolfenski šoli krasno ljudsko igro s petjem v petih dejanjih »Revček Andrejček«. Začetek vsakokrat točno ob 3. uri popoldne. K mnogostevilni udeležbi vabi — odbor.

Šmarje pri Jelšah. Naš Katoliški dom bo temeljito popravljen. Vled mokrote je stroknelo tramovje na odru in se bo sedaj nadomestilo z betonsko napravo, nov bo tudi po celi dvorani pod in dvorana bo na novo poslikana. Za vse popravilo gre zahvala našemu č. g. kaplanu Rančigaju ter naši posojilnici. Dolg čas je članom Prosvetnega društva in deklškemu krožku, ker vsled popravila niso mogli tekom zime nastopiti s kako igro. Gotovo se bodo potrudili za otvoritev s kako veseloigro po Veliki noči. Seveda v postnem času mi ne nastopamo nikdar, osobito s plesom ne, kakor je bilo razvidno iz dopisa v predzadnjem »Gospodarju«. Se bo v Šmarju lušno, kar dve godbi homo imeli. Naši fantje se pridno vežbajo v tamburanju ter nameravajo nastopiti že prvo nedeljo v maju, ko bomo proslavili tudi matičinski dan. To so ti fantje! Na pobudo g. Rančigaja so si nabavili nove instrumente. Naš organist g. Kidrič jih pa zraven lepega cerkvenega petja muštra, da je kar veselje. Dekliški krožek se prav temeljito pripravlja za prosvetne tekme ter pričakuje prvenstvo v naši banovini. Poslali smo tudi veliko podpisov, da nam ostane neokrnjena naša univerza v Ljubljani.

*

Koliko Nemcev je na svetu?

Po najnovejši statistiki živi na svetu okroglo 95 milijonov Nemcev. Od teh jih je 63 milijonov v Nemčiji sami, 11 milijonov v Ameriki, 6.3 milijona v Avstriji, 3.5 milijona na Češkoslovaškem, skoraj 3 milijone v Švici, 1.4 milijona na Francoskem, in isto toliko na Poljskem, ostanek večinoma na Madžarskem, v Italiji, na Litevskem in Lotiškem.

Tankovsten tat.

22letni Robert Erckson se je priglasil pri policiji v Chicagu ter prosil, naj ga zaprosi, če hoče odslužiti kazen za tatvino 24

zdrženega slovensko-hrvaškega puntarskega duha.

Njive ob Sotli so preorali, jih obsejali in zastonj prelita kmečka kri je pognojila le poljske pridelke.

Dva celjska mestna biriča sta odvedla do krvi ter kosti šibano nevesto obglavljenega kapitana kmečke vojske na večer po prestani kazni izven mestnega obzidja in jo prepustila usodi v smeri proti Teharju. Ko sta jo spustila pri mostu preko Voglajne, se je zgrudila po tleh. Kaj sramotni udarci bičanja, ti bi jej ne bili izpili zadnjih moči! Korobač gosposkih grozovitosti, ki je tepel v zadnjem času tako kruto njo ter Pavla, ta je strl popolnoma kmečko junakinjo, da so jej odpovedale brez tuje pomoči noge in se je globoko onesvestila. Še beriškimi grčam je odatalila srce ženska, onemoglost. Kaj sta hotela? Do pičice natanko sta morala izpolniti povelje gospoda okrožnega poveljnika, ki jima je bil ukazal: »Če ne bo mogla kmečka psica od mosta sama dalje, naj pogine kje ob cesti!«

Teharski kmet Farčnik, ki je vozil istega dopoldne za grajske pristave pri Bežigradu drva, se je vračal v noči z vprego preko voglajnskega mosta proti domu. V mesečni noči je zagledal človeka vznak in je presodil na prvi pogled, da gre za potepuškega pijanca ali za zločin. Stopil je z voza in se prestrašil, ko je uzrl do nezavesti zbito žensko, ki je jedva še prav na rahlo dihala. Prešinila ga je misel, da si je privoščil nečloveški čin maščevanja kak grajski pohotnež. Krščansko vzgojena vest mu je narekovala, da je treba nujne pomoči človeškemu bitju. Prav nič ni pomišljal, kako in kaj bi bilo treba ukreniti. Prav pošteno se je spotil pri nalaganju, a se ni zavedla, dasi so bili prijemi ter dvigi usmiljenega Samarijana prej vse drugo nego nežni.

Doma pri Farčnikovih neznani nesrečnici niso vrgli slame kje v hlevu, postlali so jej v hišy svežo postelj in dolgo ugibali: Odkod je? Kdo in zakaj jo je zbil do krvi in na nekaterih mestih celo do kosti in jo prepustil usodi kar ob cesti?

Pištelakova Ema je odprla oči šele naslednji dan krog poldne. Izpila je lonec ohlajenega mle-